

ПАСХАЛНО СЛОВО

*„Празнуваме умъртвяването на смъртта,
разрушаването на ада, началото на нов – вечен живот...”*

(Канон на Пасха, седма песен, втори тропар)

**Възлюбени във възкръсналия наш Спасител братя и сестри, чеда на Светата
Православна Църква!**

По думите на свети Макарай Велики християните имат свой свят, свой начин на живот. Те се отличават от другите не по външен вид, а чрез обновления си ум, чрез любовта и небесната си привързаност към Господа. Техният ум пребъдва в Христовия мир и в любовта на Духа, затова и Господ казва, че те са преминали от смърт към живот (срв. Иоан 5:24).

Ето защо само християните, само преминаващите от смърт към живот могат да вкусят от духовния пир на Христовата Пасха, да възпеят с ум и дух: днес „празнуваме умъртвяването на смъртта, разрушаването на ада и началото на нов – вечен живот"! Уви, трудно ще срещнем такива християни в наши дни. Лесно можем да видим християни, които – отново по думите на свети Макарий – по ум и разбираня се уподобяват на света, и техните мисли се колебаят, у тях има неверие, обърканост, смут, боязън, сърцето и умът им са свързани със земни вериги. Да, и такива християни възнасят и слушат същите тия църковно-песенни слова, но те безплодно отекват в душите им, бързо отлитат от умовете и сърцата им.

Днес „празнуваме умъртвяването на смъртта”. Природният човек, плътно заземеният човек дори да осъзнава себе си като християнин, едва ли може да усети,

а още по-малко да съхрани смисъла, духа и силата на тия думи – те може да го впечатлят с външното си въздействие на поетично църковно слово, но сетне се губят в мъглата на съмненията, на колебанията и маловерието, които се стелят в дълбините на сърцето му. Ала за християнина, който се бори да обнови ума си чрез вярата, жадува да вкуси от любовта на Духа, желае да се прилепи към Своя Спасител и Господ, тези слова са извор, от който блика победната сила на Христовото Възкресение. И тъкмо тази сила побеждава биологичния ужас от смъртта, прогонва душевния ни страх от смъртта, поражява стаената в греха духовна смърт, превежда християнина от смърт към живот.

Днес „празнуваме разрушаването на ада”. Какво означава това? В краткото четиво за Христовата Пасха (поместено в богослужебната книга Пентикостар или Цветен Триод) четем: „...Като изтръгна цялото човешко естество от дълбините на ада, [Христос] го възведе на небесата и го приведе към първоначалното му достойнство – нетлението. Обаче като слезе в ада, възкреси не всички, но тези, които пожелаха да Му повярват. А душите на светците, от началото на вековете насила държани в ада, Той освободи и на всички им даде да възлязат на небесата”. Да си припомним и победния химн от Златоустовото пасхално слово: „Слезият в ада плени ада и той се огорчи, като вкуси плътта Му. Като предусети това, Исаяя възкликна: „Адът се огорчи, когато Те срещна в преизподнята си!” Огорчи се, защото бе обезсилен! Огорчи се, защото бе посрамен! Огорчи се, защото бе умъртвен! Огорчи се, защото бе повален!

Огорчи се, защото е окован! Той прие плът, а се натъкна на Бога; прие земя, а срещна небе; прие, което виждаше, а се натъкна на онова, което не виждаше! ‘Де ти е, смърте, жилото? Де ти е, аде, победата?’ ” (Ос. 13:14; 1 Кор. 15:55).

Именно слизането на Богочовека в ада е онзи мълниеносен удар, вследствие на който адът започва да се руши отвътре. И ако смъртта дори и с изтръгнато жило е все още опасна и ако адът с разбити двери и рухнали стени все още се пълни, то е, защото ние човеците не желаем всецяло да повярваме на Спасителя, защото предпочитаме широките земни друми пред стръмния и тесен път, водещ към живота. Неслучайно един древен християнски писател нарича неверните във вярата (т.е. изневеряващите на вярата) мъртви люде в живо тяло. Кой от нас вярва и живее с

вярата, че Христос не дойде да премахне страданието и злото от лицето на земята, а дойде, за да умре и възкръсне, та чрез Своята смърт и възкресение да дари на нас, човечите непостижима власт – и ние с телесната си смърт си да победим смъртта в очакване на Неговото славно пришествие?

Празнуваме днес и „началото на нов – вечен живот”. „Аз дойдох, за да имат живот, и да имат в изобилие”, казва Сам Христос Бог (Иоан 10:10). „В изобилие” – според свети Григорий Палама – означава вечност и пълнота на благата. И свети апостол и евангелист Йоан Богослов свидетелства: „...Бог ни е дарувал живот вечен; и тоя живот е в Неговия Син” (1 Иоан 5:11). Без Христос, без жива, дейна вяра в Богочовека Христос човекът не знае що е живот, не познава Извора на живота, не черпи от Него живот „в изобилие”. Такъв човек или се лута в дебрите на призрачни представи за безсмъртието, или пък възприема живота единствено като живот на тялото, който секва в мига на физическата смърт. Животът на такъв човек е постепенно умиране. Такъв човек пребъдва в смъртта. Ето защо и Апостолът на любовта казва: „който няма Сина Божий, няма тоя живот” (1 Иоан. 5:12). А няма Сина Божий този, който не иска да Го има, който не желае да Му повярва и следователно сам избира смъртта. Който пък пристъпва към Богочовека с вяра, стреми се към общение с Него и с Неговия Отец чрез благодатта на Светия Дух, започва да живее живот, неподвластен на смъртта. Този нов, победил смъртта живот струи от Живоносния Гроб на възплътеното Слово. Тъкмо този живот разкрива в сърцата и умовете на „верните във вярата“, че Възкръсналият и Възкресителят, вечно Живият и Животворящият Христос Бог е със Своите живи люде и в Своите живи люде и до гроба, и подир гроба, и сега, и всякога, и в безкрайността на бъдещия век. Амин!

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ! ВОИСТИННУ ВОСКРЕСЕ!

†Триадицкий митрополит Фотий,

Предстоятел на Българската Православна Старостилна Църква

Пасха Господня, 2017 г.